

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ljubljansko učiteljsko izobraževališče.

V. *)

V prvej vrsti politika, potlej še le šola, na prvo stopinjo nemčenje, potlej in naposled še le vzgoja, — tako so sodili šolski ustavoverne čre! Bodoči pisatelj pedagoške zgodovine naše šole ta bode strmel, kam je našo šolo pritirala puhla nevednost strankarstva nemčurskega, njega zlobnost in negiranje vseh naravnih narodnih pravic; on bode videl, kako se je pri nas borila pravica s krivico, narodna poštenost s tujim sleparstvom in nemčurkim šikaniranjem. In kdor bode opisaval kroniko ljubljanskega učiteljskega zavoda, bode pravično moral tako-le soditi: Z letom 1870. po Kristovem rojstvu se je na učiteljskem izobraževališči v Ljubljani pričelo nenaravno zatiranje narodnostnega in čista avstrijskega v mladih srcih poznejših učiteljev. Tlačen je bil slovenski narod, ali tlačen je bil najbolj v tem zavodu, in iz tega zavoda so prihajali mej slovenski narod njega naj hujši sovragi, ker izneverice, transfuge. Učiteljstvo na tem zavodu je dalo svojim učencem prvi izgled neznačajnosti, čeno jim je pokazalo in učilo jih, da domač jezik se mora zatirati, da domače narodove težnje se morajo pobijati, da na domačih tleh mej svojim rododom mora učitelj biti egiptovska kazen čnemu istemu rodu, in čno učiteljstvo je z dejanjem pokazalo nečisljanje osobne česti svoje in vsadilo s tem v srce poznejših učiteljev, kál groznemu cinizmu, kateri je potem mlado učiteljstvo vodil pri njega dejanjih. Učitelji na tem zavodu so zasejali mej učiteljstvom na Kranjskem razpor, čni razpor, ki je onemogočil ves

*) Glej štev. 221. „Slovenskega Naroda“.

šolski napredek, čni so bili strankarji, narodu sovražni, ki so slovensko ljudstvo preparirali za germanstvo, bili so slabi učitelji, ker so se morali za politiko brigati. Narod si je učiteljev teh imena zapomnil, z vzdihom mnogih nesrečnih naših sinov, s prokletstvom celega naroda našega so zapisana neizvenljivo v njegovem spominu! Mladenci, ako bi vas kruhoborstvo tiralo kedaj do skrajnega dejanja, da boste hoteli narod svoj zatajiti, spominjajte se imen: Linhart, Gariboldi, Hrovath, Lesjak, Sima, Wisjak, — in prestrašili se boste samega sebe.

Tako bodo morali zanamci soditi, in to poznejšo obsodbo more uže denes dokazati čni, komur so razmere učiteljskega izobraževališča znane, in opravičena bode ta obsodba popolnem. Politika in šola, to se ne ujema. In zaradi tega, ker je učiteljstvo na tukajšnjem učiteljskem zavodu hotelo politično rolo igrati, ob enem pa s politiko si doseči pedagoško ime, združevalo tedaj politiko s pedagogiko, je dokazovalo svojo popolno nezmožnost na obeh straneh. Ali da govorim jasno!

Pripravniki so vsi sinovi slovenskih staršev, in kakor drugi dijaki v srednjih šolah pri nas, tako tudi čni ljubijo in čestijo svoj ideal v srečnej domačej zemlji in v močnej in zadovoljnej skupnej domovini avstrijske. Ali iz pripraviških sob vidijo in opazujejo svoje lastne profesorje v čudnem boji zoper svoj ideal, zoper slovensko ljudstvo in zoper Slovanstvo; čni vidijo neko društvo „Krain. Lehrerverein“, ki bi moralo biti pedagoško društvo, učiteljsko, ali baš to društvo je prevzelo rolo kazinskih nemčurskih kričočev, in v prvej vrsti gleda svoje lastne učitelje kot kolovodje vsega rovanja zoper slovenski narod. Pripravniku pride v roko „Laib. Schulzeitung“, o katerem listu so dejali, da bode pedagoška

vprašanja razmotraval, a se pečá tako s politiko, kakor kateri političen drug časopis, in ta list se v vsakem svojem broji predrzne njih ideal z blatom ometavati, obrekovati, in pedagoške laži trositi. Pripravnik prinese soboj od doma pošteno slovensko srce in dušo, ali strup se mu počasi vliva vánjo z infamnimi budalastimi članki čnega zloglasnega časopisa, v katerih se ne spoštuje nič, kar je pripravniku svetega. In naposled pripravnik iz družih novin zvó, da svojih profesorjev delovanje je zlobno, krivično, in da tako, kakor čni delajo, more delati samo nebrzdana strast in sovražstvo do svojega lastnega roda. Tako so premišljevali v resnici pripravniki prejšnjih let, in kaj je bil nasledek tega? Sovražili so svoje učitelje, in šolski vspeh je izginil; pripravniki so videli, kako njih učitelji sovražijo slovenski narod, ter instinktivno so se proč obrnili od njih, dobro sluteč, da učitelji, ki sovražijo domači rod, ne morejo ljubiti in za duševno korist svojih učencev skrbeti, ker ti učenci so sinovi slovenskega domačega roda! Ali učitelji tega niso uvideli ali pa niso hoteli uvideti, da čni sami ves uspeh svojega podučevanja sproti nemogoč delajo, — politika, t. j. ukaz od zgoraj, pospeševati germaniziranje mej slovenskim učiteljstvom, in s tem ob enem mej slovenskim narodom, to jim je bilo vodilo, po katerem so se ravnali, za to naj si učiteljstvo na ljubljanskem učiteljskem zavodu registrira dvojni fiasko: njegovo podučevanje je doslej brez kakršne-koli duševne vrednosti, in pri njegovih odgojencih ostalo neuspešno; sè svojo politiko je tako temeljito propalo, da se je tudi mej učiteljstvom v obče naredilo nemogoče.

Ali bode omenjeno učiteljstvo to pripoznalo? Ne verujem! Kakor ob čnem dogodjaji, katerega sem zadnjič opisal, učiteljstvo nij

Listek.

Žrtev ljubosumnosti.

Povest iz Amerike.

(Konec.)

Toda Lola je tudi še pri obedu tožila o svojej bolesi. Ubogo dekle nij zatisnilo vso noč očesa, ter je jokalo, — se ve, o tem nij izvedel nikedó; in potrpežljivo je vzela Lola zdravilo, katero jej je podala Matildina rōka.

Ko je stopila teta Ema zopet v Lolino sōbo, je dekle spalo.

„Zlati srček, pridi! čas je, da se oblečeš,“ reče in jej poljubi nežno lice.

Lola počasi odprè oči.

„Tako trudna sem,“ izpregovori.

„A bal —“

„Pustite mi, naj še spim,“ prosi in

omahne nazaj na blazine, ko baš ustopa Matilda.

„Naj spi, teta! Kaj je jeden sam ples v dolzem življenji, in kedó zna, da ne oboli, ako bi vstala. Nekaj dnij sem je uže tako bolehná.“

„Istina; vendar žal mi je, da bi ne šla na bal, tembolj, ker ima tako lepo obleko.“

„Spomnili ste me, da še sama nijsem pripravljena. Naj spi, naj spi! Jaz jo oprostim pri gospódi!“

Bankir je bil vrlo tóžen, ko se mu je poročila vest, da Loli nij moči biti navzočnej pri veselici, a menil je tudi, da je boljše, pustiti bolnico v miru.

Ponosen je ogledaval Matilde, ko je ustopila v dragocenej turskej obleki. Izpremil je hčer do kočije, dasi mu nij bilo možno pomiriti skrbi in nepokoja zaradi Loline bo-

lezni. Izvestno je bila zelo bolna, ker se je tako prostodušno odpovedala veselici.

Zamišljen se je na plesišči oziral bankir po šarovitej gneči, ko pristopi k njemu Evgenij Dunkirk.

„Kakó, da niste maskovani?“ vsklikne stari gospod začuden.

„Nijsem utegnil,“ brzo odvrne Evgenij. „Vas li smem prositi besede, gospod Gordon?“

„Smete.“

Bankir in Evgenij Dunkirk otideta v bližnjo sobo, da ju nihče ne moti.

„Nedvomno ste uže zapazili, da ljubim vašo sestričino Lolo.“

„Sem. — Tudi vem, da bi vašá snubitev pri njej ne bila brezvspešna.“

„Zatorej mi dovoljujete, da jo snubim?“

„Od srca rad vam to dovoljujem. Odkritosrčno povem, da ne poznam moža, kateremu bi rajši dal svoje golobče.“

hotelo poiskati tam uzrokov, kjer so bili, namreč v silnej svojej nemške agitaciji, nego v „disciplinarnih“ in „denarstvenih“,*) tako bode nam morebiti tudi zdaj nasproti postavljalo Bog si ga vedi kaj, da si bode moglo opravičiti svoje ravnanje. Ali prihodnji članki bodo dokazali, da tu nij nikakšno opravičevanje mogoče, in da učiteljsko prononsirano osebje na tukajšnjem učiteljski se mora popolnem premeniti, ako hočemo dobiti svoje in dobre ljudske učitelje. R—i.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 30. septembra.

Oficijozna „Montags Revue“ piše, da se je doslej v vseh ministerskih posvetovanjih na Dunaji, katerim je tudi cesar predsedoval, sklenilo samo, da se bode državnemu zboru dala predloga novega na 10 let veljavnega brambenega zakona, in da bode vlada morala dobiti dve tretjini glasov za to, da se še na dalje pusti v orožji 800.000 mož.

V Pragi je bil 27. dan t. m. namesto Zeithamra odvetnik dr. Toma Černý za županovega namestnika izvoljen. Obe stranki sta baje te volitve veseli.

V Karlovcu se je 28. t. m. otvoril srbski cerkveni kongres. Patrijarh srbski je izrazil cesarju lojalnost kongresovo.

Vnanje države.

Novinarski boj mej Rusijo in Nemčijo se nadaljuje zdaj po Bismarkovem odhodu z Dunaja še ostreje nego prej, in ruske „St. Peterburske Vjedomosti“ žugajo Nemcem, da „novo reševanje orijentnega vprašanja ne bode več vršilo se na Bosporu, nego ob reki Spree.“

Knez bolgarski, Aleksander, je 28. t. m. odpotoval v Bukurest.

Iz Carigrada javlja 29. sept. „P. C.“, da je mejnarodna komisija vojaško reguliranje meje mej Bolgarijo in vshodnjo Rumelijo s petimi glasovi sprejela. Ruski komisar je bil zoper popravljane meje, francoski nij glasoval. Rusija ne bode priznala reguliranja meje, ker se nij soglasno sklenilo.

Iz Simle poroča neki telegram od dne 28. t. m., da je Jakub Khan prišel z družino in svojim sinom v Kuši k Bakerju. V Kabulu da je vse v upor. — Kaj, ko bi to bila samo

*) Ko so l. 1873 pripravniki zahtevali za učitelja telovadbe nazaj g. Mandiča, imel je g. vodja Blazius Hrovath še pogum, da je šel h g. Mandiču in zarohnel nad njim: „Sie sind an der ganzen Geschichte schuld“; jaz moram prijaznemu starčku zadostenje s tem dati, da izjavim, ka so óne besede g. vodje neresnične; zraven pak omenim še, naj presodi čitatelj, kakšni „denarstveni“ uzroki so bili to, ko je hotel g. Mandič naposled zastopj pripravnike poučevati v telovadbi.

Pisatelj.

„pobožna želja“ angleška? „Daily News“ pak javljajo iz Manabada, da bodo angleški vojaki 5. p. m. vmarširali v Kabul. Angleži upajo, da se jim Afganistanci ne bodo nasproti postavili.

Nemški cesar je prebivalstvu Elsas-Lotringskemu zahvalil se za udanostni sprejem in da se tudi v teh deželah pojavlja znamenje, da hoče prebivalstvo lojalno udano stati k nemškej državi.

Dopisi.

Iz Ljubljane 29. septembra. [Izv. dopis.] Poslednje novine poročajo, da vojna oblast namerava precej zmanjšati število naše vojske v Bosni in Hercegovini. Razen nekaterih lovskih bataljonov in drugih posebnih oddelkov hoté neki tri cele pešpolke (devet bataljonov) domov poslati. Iz naravnih razlogov, zlasti zaradi varnosti vojske, katera še v okupiranih deželah ostane, je soditi, da bode vojno poveljništvo skušalo, umaknene vojske po južnih deželah cesarstva pridržati ali pa mesto njih druge iz severnejših garnisonov južnej meji bliže potisniti. Zdaj bi bilo torej zopet upanje, v Ljubljano več, t. j. vsaj toliko vojakov dobiti, kolikor jih je bilo poprej. Kakó mesto izgubo vojakov čuti, o tem so časniki uže mnogo pisarili; najbolj se pozna pri stanovanjih, katerih so mnoga prazna od izgreda Leopoldovcev. Mestni zastop si je tudi prizadeval, da izprosi nadomestila, pa naša komunalna previdnost je predolgo premišljevala in naposled — prepozno prišla! Dunajska gospoda je jako obžalovala, da prememba uže nij mogoča in se prošnikov odkrižala sè znanimi obljubami: werden sehen — geduld — ein ander mal — nächstens itd.! In tega jej Ljubljancanje z lepa celó zameriti ne morejo, ker se take dobro premišljene naredbe gotovo ne dadé lahko kadarkoli predrugečiti. A zdaj je še čas, zdaj se oglasite očetje mestni, če se novinarska vest uresniči, pa ne obotavljati se, da vas — drugi ne prehité! Zdaj še menda nij vse na drobno določeno, če se torej krepko lotite te stvari, utegne posrečiti se, da gospodje v Beču ta pot na zapuščeno Ljubljano ne bodo pozabili. Nadejamo se, da naši vrli zastopniki tega opomina ne bodo po mogotski prezrli, nego ukrenili in storili, česar treba, da se tolikrat naglašana želja meščanov izpolni. Le nikar zopet odlašanja!

Iz celjskega okraja 21. sept. [Izv. dop.] V „Slov. Nar.“ objavljenej opombi, kojo je g. okrajni nadzornik Nerat pri učiteljske konferenci v Št. Jurji na južnej železnici

izrazil rekši: „Nezapopadljivo je, da se še na Slov. Štajerskem učitelji nahajajo, ki slovenski ne znajo“ — tej izjavi, pravim, naj bode še dostavljeno, da nam je isto tako nezapopadljivo, da se na Slov. Štajerskem za slovenske narodne šole celó c. kr. okrajni nadzorniki nahajajo, ki tudi slovenski ne znajo. V dokaz temu sledeči faktum. Neki v Celji bivajoči okrajni šolski nadzornik doposlal je letos učiteljem v zapisniku lanske učiteljske konference šolske predpise slovenski spisane. A kakšna je ta slovenščina? — Ako mi prosti kmet lepše ne govori, kot omenjeni c. kr. okrajni nadzornik pisari, stavim petak proti krajcarju.

Nijmo sešteli slovniških kozlov, a zagotovimo, da jih je lepa čreda; o duhu, ki veje v teh šolskih predpisih, bi rekli: germanizem v slovenskej obleki. Slovnic v roke, gospod ces. kr. okrajni nadzornik: „Hic Rodus hic salta“.

Spiljet, 23. rujna. [Izvoran dopis.] U jednom broju „Zastave“ čitao sam dopis iz Ljubljane, gdje jedan dopisnik hoće da pokaže slovenskoj nam braći, da su Hrvati krivi srbsko-hrvatskomu razdoru. Ako je sbilja tako, zovem braću Slovence, da o toj velevažnoj stvari sude. — Već od ilirskog pokreta, za slogu i ljubav prama srbskoj braći, Hrvati utemelju ilirsku maticu, Srbi jim odgovaraju sa srbskom; požurili su se Hrvati sloge bratinske radi izključiti i iz društvena života ime svoje narodno, i nasladjivahu se u svojem ilirskom kazalištu — Srbi otvaraju srbsko kazalište; Hrvati otvaraju ilirske čitaonice po svojoj zemlji — Srbi jim odgovaraju sa srbskimi.

Dočim Srbi otvaraju svoje srbske časopise: diče se Hrvati, u ime sloge, svojim ilirskimi novicami i Dalmatinskim-srbskim magazinom; Hrvati utemelju ilirsko književno društvo, ilirske slovnice i riečnike, — Srbi jim odgovaraju sa srbskim društvom, sa srbskoj slovesnosti, pišu i otimlju Hrvatima srbske narodne pjesme i pripovjedke, pače oskvernjaju nam i Dubrovačke pjesnike, nazivljajuć jih srbskimi i ne obazirujuć se na pjesnika Vidalia, koji u XVI. vjeku piše o Dubrovniku: kruno hrvatskijeh gradova. God. 1848 imadu Hrvati „Slovenski Jug“, Jugoslavenske Novine“ sa „Südslavische Zeitung“. Srbi jim odgovaraju sa svojim „Srbski Dnevnik“, „Serbske Novine“, „Serbobran“, „Serbija“ itd. Pa da prodjemo u najnovije doba Hrvati imaju narodno kazalište, narodne

„Zahvaljujem se vam na vašem zaupanju, in izpoznali bodete, da sem mož, — v to mi pomoz! Bog! Jej li smem odkriti svojo ljubezen!“

„Lole nij tukaj, bolehnja je, in nij jej bilo moči priti. Menim, da je vaš odhod kriv vse nje bolezni.“

„Skóraj se vrnem, ako tudi mi je v bodoče živeti na Škotskem. Prosim, mi li dovolite, ker jutri odpotujem, da se še denes pogovorim z Lolo?“

„Storite, kar vam velevala srce, in Bog vam daj srečo. Morebiti vaše besede ozdravé Lolo, morebiti pride celo v našo družbo. Idite, ljube moj, idite!“

Evgen Dunkirk stisne róko staremu možu in hiti na njega dom.

Nekoliko poznejše pristopi gospod Gordon k svojej hčeri, katera je bila zelo slabe volje.

„Strašno je dolgočasno,“ mu potoži ona.

„Meni se zdi dovolj zabavno,“ se nasmihne oča, „in morebiti pride tudi še Lola sem.“

Rudolf Gordon razkrije Matildi, o čem sta se menila z gospodom Dunkirkom. Nje lice se je čim dlje, tem bolj temilo.

„Pojdiva domov, oče,“ reče tožno Matilda, „dovolj mi je hruma in šuma.“

Rad jej je ustregel bankir. —

V tem je hitel Evgenij Dunkirk k svojej izvoljenki, da se osvedoči, ako mu bode možno doseči svojega žitja najvišji smoter.

Teta Ema je čitala in plétla, ko se oglasi snubač.

„Kakó, nijste li na balu?“ pozdravi ga začudena.

„Prišel sem pogledat gospice Lagrange.“

„Ubogo dekle je bolno, toda poizvedeti hčem, da li jej je moči govoriti.“

V sobi Lolinej je bila tema, in teta Ema prižge plin, predno izpregovori.

„Kakó trdno spí! — Da bi je le ne vzbudila nagla svetloba! — Lola, gospod Dunkirk bi rad s toboj govoril, Lola!“

To rekši položil jej róko na čelo, — in zdaj vzvikne, da je zazvenelo po vsej hiši. Lolino lice je bilo v smrti otrpnilo.

Nikdar več se nij imelo probuditi mrtvo dekle, niti ne izvedeti, kaka neizrečna sreča jej je cvetela.

Bolestni krik je spravil na noge vso družino. Hiteli so po zdravnika in gospoda Gordona. V obupnosti se je zgrudil Evgenij Dunkirk poleg postelje svojega strastno ljubljene dekle.

Poljubljal je drobni ročici, skleneni na tihih prsih, gladil mrtvej Loli raz blede in mrzlo čelo svetle kodre, jo pozival po imeni z najslajšim glasom — toda nje modre oči so bile zaprte za vselej, nobeden nasmeh nij imel več odgovarjati njega ljubezni.

novine Narodni List, Jugoslavensku Akademiju, južno-slovenske popjevke — a Srbi, što imajo, da jim ne zaudara srbstvom? Jeli dapače poznato Slovincem, da kad su Hrvati otvorili Jugoslavjansku Akademiju, da je jedan Srbin u Beogradu darovao 50 000 dukatâ za srbsku Akademiju.

God. 1866. bil na predlogu Petra Tomića sastavljena adresa na hrvatski sabor proti prigovorom, da u Zagrebu ne bi moglo obstati vseučilište. Za tu adresu bilo se je sakupilo podpisa kod svih južnih Slovencev — Srba je podpisalo samo šest.

Na „Slavjanski Almanah“ je bilo više predbrojnika Hrvatah ili Srba? Zadnji su dogodjaji u Dalmaciji pokazali, što su Srbi i što oni hoće. Dosta vam je reči, da srbski-talijanski zastupnik na carevinskom vieću g. Ivanič reče u svojoj izjavi, da će on uvijek biti proti združenju Dalmacije sa Hrvatskom!

I baš od onog vremena, kad su se združili sa Talijancem, da činu propasti Klaića, Srbi pišu uvijek u talijanske novine: „Il Dalmata“ i „L'Avvenire“, psujući Hrvate ko što dosle nisu ni Talijanci činili!! U neka mjesta Srbi su izstopili iz čitaonica te su se upisali u Casine (talijanska društva). —

Ovo su fakti, po kojim pozivljem braću Slovence, da nepristrano sude, gdje je pravica a gdje krivica.

Improvizirana veselica v čitalnici na slavo narodnemu umeteljniku.

Čitalniški ljubljanski pevci so v soboto na večer sešli se v steklenem salonu tukajšnje čitalnice, da poslavé in počasté dostojno g. dr. Benjamina Ipavca, našega vrlega umetelnika na glasbenem polji, ki je ta dan došel iz Gradca v Ljubljano. Navaden poziv na poli papirja, vrhu tega še jako pozno okolo raznesen, je zadostoval, da se je zbralo v čitalnici okolo svojega mojstra 38 pevcev. Ali tudi družih njegovih osebnih čestilcev je prišlo toliko, da se je naposled dvorana popolnem napolnila. Vse je bilo veselo tega odličnega gosta, vrlega domoljuba, katerega smo v svojej sredi pogrešali uže sedem dolzih let, in to ves lje je izvrstno in globoko izražal pevski zbor tukajšnje čitalnice, kateri je izvrševal posamne pevske točke v občno strmenje na vzočnih preciznej, nego ob katerej koli slavnostnej priliki, pred katero je sledila cela vrsta pevskih vaj. To je pospešilo navdušenje

in — respekt pred mojstrom Ipavcem, kajti šlo je za to, da pevski zbor pošteno reši svojo čast in čast čitalnice ljubljanske, ter da si pevski zbor v Ipavčevih očeh opraviči hvalo, katere se mu je od narodne strani zmirom v polnej meri izkazovala.

In svojo moč je pokazal pevski zbor v pesni „Za domovje“; ali pevovodja g. Valenta nij samo hotel pokazati moč čitalniškega pevskega zbora, marveč tudi njegovo popolno muzično izvežbanost in razumljenje, za to je samostvestno posegel po velikanskem zboru: „Križari na moru“, po zboru, ki ima mnogo zanj, v katere se ne popolnem večti ali izurjeni pevci kaj lahko ujemó. Marsikateri pevec je vzdihnil: samo denes naj gre dobro! In šlo je dobro! Nič bojazni, nič negotovosti, kakor stari vojaki so stali pevci trdno, nepremakljivo okolo svojega generala g. Valente! Pevci so rešili svojo čast, to je priznal tudi velečestiti g. dr. Ipavec. Pazno je poslušal on ves čas in momentanno se mu je oko sem in tja zaiskrilo, kadar so prišli pevci do katerega stavka posebne krasote. Potem pak prime za čašo in pristrčno napije Slovincem, iz grl pevcev pak zaori odkritosrčna zdravljica. Na vrsto pride potem zbor z dvošpevom tenorja in baritona: „Bodi zdrava domovina, mili moj slovenski kraj,“ neprecenljiva kompozicija velečenjenega gosta g. Ipavca.

Teško, da je slišal katerikrat g. Ipavec to pesen boljše peti nego pri tej priliki, kajti Slovenija ne broji mnogo tacihih tenoristov in baritonistov, kakoršna sta gg. Mehen in Valenta. Koliko miline je v tej pesni!

Po končanej tej pesni napije naš slavní govornik g. dr. Zarnik narodnemu skladatelju Ipavcu. V kratkih a živih potezah je omenil, kako je uže l. 1848. pošiljal mej slovenski svet dr. Ipavec svoje kompozicije, koliko svojega časa je žrtvoval dr. Ipavec narodnej slovenskej muziki pozneje, ko je utrujen od svojega poslovanja prišel domov, ali tu se vsedel in nij se odpočil nego svoj muzikalen ženij vzbudil, in v takih trenutkih so se rodile vse njegove krasne pesni, katere se zdaj pojó po vsem slovanskem svetu in katere naš slovenski narod neizrekljivo ljubi, ker je izpoznal njih veliko vrednost. In narod slovenski je svojemu sinu dr. Ipavcu hvaležen za njegove krasne pesniške darove, kajti, dokler bodo živeli in delovali taki narodni komponisti, kakor je

g. dr. Ipavec, imeli bodemo svoje narodno petje, in kolikor časa bodemo imeli svoje narodno petje, toliko časa se nam nij bati narodovega pogina. Bog poživi našega prvega slovenskega narodnega skladatelja g. dr. B. Ipavca, da nam bode njegov ženij še mnogo svojih krasnih glasbenih cvetov podaril.

Silno navdušenje in odobrenje je prozvala dr. Zarnikov govor. Vidno ganjen se je dr. Ipavec zahvalil in obljubil, da bode do svojega konca delal v korist svoje ljube domovine. Pevci so zopet zapeli in vrstili so se zbori „Kolo“, „Cigani“ i. dr. z raznimi čveterospevi, mej katerimi se je zopet v prvej vrsti odlikoval Hajdrihov nežni kvartet „V tihej noči.“ Nadalje se je pel tudi Hajdrihov kvartet „Luna sije“, Ipavčeva „Danici“ in druge. G. dr. Ipavec je občudoval odkritosrčno krasne glasove mnogih pevcev, vzgledno disciplino in slogo mej njimi. Pozno v noč smo se bili težko še ločili od našega slavnega komponista, za njim pa še kličemo: Slovenski narod je ponosen in hvaležen svojemu glasbeniku. Bog ga poživi še mnogaja ljeta.

Radoljski.

Domače stvari.

— († Pavel Skalè.) Neusmiljena smrt je predsinočnjem pokosila zopet jednega izmej najvernejših sinov domovine. Umrí je ob 10. uri zvečer v trdnjej moškej starorosti 54 let gospod Pavel Skalè, rojen v Dramljah pri sv. Jurji poleg južne železnice na Štírskem. Pogreb bode denes ob 5. uri popoldne. Pokojni je bil nad 30 let živinozdravnik in učitelj podkovstva na tukajšnej živinozdravniškej šoli in slóvel tako kot večš strokovnjak, kakor kot jako priljubljen učitelj. A ne samo to učilnico zadeva njega izguba, obžaluje Skaletovo smrt še bolj narodna naša stranka, katere neustrašen in trudoljuben privrženec je on bil vse svoje žive dni. On je v šoli podučeval izključno slovenski, podučeval je pa tudi zunaj šole omahljive in bojazljive someščane, pri katerih je imel toliko upliva, da ob časih volitev nij nikdar brezvspešno se nanje obračal; posebno znan je bil po poljanskem in št. Peterskem predmestji. Mož, ki je čvrsto in nepremično, kakor skala stal na narodnem polji in v obče poštenjak bil skozi in skozi, je zaslužil, da mu s temi vrsticami časten spomin ohrani „Slovenski Narod“, katerega je tako rad podpiral in prebiral še poslednje dni svojega žitja. Dragi, mirno počivaj v hladnej zemljici, Tvoja značajnost pa bodi v izgled prijateljem Tvojim mej ljubljanskim meščanstvom.

H. T.

— (Nemškega cesarjeviča so-proga) je, kakor smo óndan naznanili, v ponedeljek dopoldne sè svojim spremstvom pripeljala se v Ljubljano. Žalibog je ravno ta dan neprestano deževalo, takó da si visoka gospá nij mogla dosti ogledati naše mesto. S kolo-dvora se je gospoda v treh kočijah najprej podala v Tavčarjev „Hotel Evropa“ na kratek zajutrek, potem pa se je nekoliko vozila po mestu in na potu šla gledat stolno cerkev. Konečno je počestila deželni muzej, kjer so jo posebno zanimala starinske znamenitosti z bara in iz gomil. Pred obedom se je princesinja peljala še pod Tivoli, po obedu pri „Evropi“ pa na postajo in s poštnim vlakom v Beljak. Gospod Josip Krisper, ki je bil princesinji znan uže z Velč, imel je laskavi nalog, da jo je vodil po glavnem našem mestu. Oficijalnega sprejema nij bilo.

Duri se odpró in gospod Gordon ustopi sè svojo hčerjo.

Matilda ostrmí. Potem plane in se vrže na prsi mrtvej sestričini.

„Nebeski Bog, tega nijsem htela“, je tožila na ves glas. „Bog vé, da to nij bila moja volja. Jaz, jaz sem jo umorila! Zabraniti, da bi ne prišla na ples, sem jej dala opija, a nikakor mi nij bilo v mislih, jej s tem škodovati. Lola! O Bog se me smiluj! Tega nijsem htela!“

In omahníla je očetu v naročje.

Kar je govorila nesrečna Matilda, je potrdil zdravnik. Lola Lagrange je umrla, ker je použila preobilo opija.

Bogastvo in imé očetno sta pomogla, da se vest o tem dogodku nij raznèsla mej svet. Ljudje so le izvedeli, da je umrla Lola za opijem, kateri jej je rabil za zdravilo bolečín v glavi.

Evgenij Dunkirk vrnil se je v svojo domovino, ko so mu bili zagrebli vsega živ-

ljenja srečo v hladni grob. Niti jedno slóvo njega ust nij naznanilo, je li slutil ali ne, da je ognjena strast zanj dala povod Matildinemu dejanju. Čas bodi „Mahaon njega rani“, doslé se nij še zacelila.

Prijatelji Matildini se čudom čudijo, kakó se je ipremenila.

„Saj vendar Lole nij takó ljubila“, rékajo, „in vendar je po nje smrti vsa druga. Ponos in mrzlota nje srca sta se umeknili ljubeznjivej oskromnosti, izogiblje se vsem veselícam, in da nij protestantinja, šla bi gotovo v samostan.“

Tudi Matildinemu očitjanju vesti in britkemu kesanju podéli čas pokojilno odvezo! Najta prememba Matildinega bitja tesnejše združuje hčer z očetom, nego li ja je prej družila sreča. A do denes se še nij vrnila v nekedaj takó brezskrbno obitelj radost. Še vedno je dom Gordonov dom solzá, tožnosti in pokore.

Prevél V. Eržén.

— (Ljubljanskega „Tagblatta“ — „patrijotične“ skrbi.) V poročilu o pohodu princesinje Viktorije, nemškega cesarjeviča-naslednika soproge v Velčah je „Laib. Tagblatt“ ošteval kranjskega deželnega glavarja in ljubljanskega župana, da se nijsta — poklonila visokej gospé, češ, da bi ne bilo od škode za našo deželo, ko bi se tako imenitni gostje spodobno odlikovali in na lepoto naših krajev opozarjali: to bi privabilo več tacih obiskovalcev k nam! Aj, aj, loser schaecker, kako je vendar skrben za deželo ta „Tgbl.“, pa naj še kdo dvomi o njegovem patrijotizmu! Tudi nam je vsak dobro došel, kdor pride in denar prinese v deželo; „Tagblattu“ pa bi bilo menda najljubše, če bi iz Berlina prišli „lepoto naših krajev“ občudovat „na debelo“, morda kar celi polki s „cokenpokom“! V svojem „patrijotizmu“ je popolnem prezrl, da princesinja potuje incognito, menda baš zato, da bi ljudje po tujih jej deželah ne izkazovali jej časti, do katere ima ona pravico le na prusko-nemškej zemlji.

— (Prekasno!) Prijatelj našemu listu nam je pripovedoval, da je videl na Viču poleg Ljubljane jablano — v cvetji. Res bi trebalo, da napoči še druga spomlad, ker se nam je letošnje sadje takó slabo obneslo, toda — žal! pred njo nam uže oznanja neprijateljska zima, da je napočila dóba nje strogemu vladanju.

— („Slovenisches Sprach- und Uebungsbuch.“) Nebst einer Chrestomathie und einem slovenisch-deutschen und deutsch-slovenischen Wörterverzeichnis. Für den ersten Unterricht bearbeitet von Dr. Jakob Sket, k. k. Gymnasial-Lehrer am Staatsobergymnasium zu Klagenfurt. Klagenfurt 1879. Druck und Verlag der St. Hermagoras-Buchdruckerei. To je naslov baš izišlejš šolske knjige. Nje spisovatelj jo je sestavil vsled poziva, da naj popravi in prenaredi deveto izdanje A. Janežičevega istoimenega dela, katero je bilo razprodano letos do zadnjega odtisa. Knjiga, obsežajoča 300 strani, se za šolsko in domačo rabo posebno priporoča kakor po lepem papirju, takó tudi po ličnem in razločnem tisku. Z veseljem opažamo, da je g. pisatelj pazno oziral se na raznolikost gradiva in se skrbno ogibal óne suhoparnosti, katera mnogim sicer učeno in temeljito pisanim slovniciam v toliko škoduje, ker v učencih ne vzbujajo sè svojim obsegom niti veselja do oblik. Jedino nekaj nas je (ko smo površno listali knjigo) dirnolo neprijetno — in sicer to, da se je g. pisatelj v njej premalo oziral na — akcente, kateri so baš v našem jezici silno važni. Žal! našim novejšim in tudi nekaterim starejšim pisateljem so naglasi zadnja briga, zato jih ali niti ne stavljajo, ali, kadar jih upotrebljavajo, delajo z njimi kakor — neka koristna domača žival z mehom. Nij namreč vse jedno, ali pišemo „bóde“, (er wird), „lové“, (sie fangen), „srcé“, (das herz), namesto „bóde“, (ker „bóde“ rabi jedino v pomenu: er sticht), lové, srcé itd. Dandanes, ko so — hvalo Bogu! — končali po nekoliko uže urejena pravila o slovenskem náglasu in njega znamenjih, bilo bi vsekako želeli, da se naglašanje zlogov posebno točno označuje zlasti v knjigah, namenjenih ljudem, kateri se tekar učé slovenščini. — Nadejamo se, da izpregovori tudi še kakšen slovensk slovnicař o tej dr. Sketovej knjigi, ter razglasi svojo strokovnjaško oceno v katerem naših listov.

—y.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Listnica opravištv. Gospod F. V. v št. Kancjanu. Plačano do 31. oktobra t. l. — Gospod D. F. v Pazinu. Plačano do 30. novembra t. l.

Javna zahvala.

Gospodu Antonu Žibertu, učitelju, izrekamo podpisani pri njegovem odhodu v novo službovanje, katero je spremenil na svojo željo s privoljenjem slavnega c. kr. deželnega šolskega sveta, — za njegovo spretno in izvrstno delovanje pri šoli, kakor tudi za povzdigo splošne omike v občini, najprisrčnejšo zahvalo.

Krajni šolski svet in občinsko predstojništvo:
V Medvodah, dné 24. septembra 1879.

Jurij Cvajner,

župan.

Martin Košenina,

župan.

Lovro Kavčič,

predsednik kr. šol. sveta

in občinski svetovalec.

Zahvala.

Zavarovalnim zavodom „Slavije“ in Graške zavarovalnice se v imenu strank izreka zahvala za hitro izplačanje zneskov, prva 3160 gold. 70 kr. in druga 2750 gold., po likvidaciji; ravno tako se mora gospodu županu v Mengši izreči zahvala in priznanje, ker je on prvi prihitel na mesto požara z dvema brigadnicama in ognju zabranil, da nij dalje segel; v imenu pogorelecev se pa izreka lepa zahvala vsem dobrotnikom, ki so jim kaj darovali, in sosedom, ki so jim z vožnjo na veliko pomoč bili. Naj jim Bog povrne.

Trzin, 21. septembra 1879.

Janez Ložar,

župan.

Postano.

Slavna cesarska kraljeva deželna sodnija v Ljubljani!

Uljudno vprašam: Po kateri postavnjej pravici se gospod Janez Triller, c. kr. notar v Škofje Loki, na posestva vknjižuje, katerih posestnik nič njemu dolžan nij.

Podblico, dné 28. septembra 1879.

Jaka Katrašnik,

posestnik, št. 13.

(460)

Tuji.

29. septembra:

Evropa: Gatterer iz Dunaja.

Pri sionu: Rauschberg iz Dunaja. — Horn iz Grada. — Franken iz Gorice. — Obreker iz Celovca. — Braun iz Dunaja.

Pri Matkei: Bergstein iz Dunaja. — Hofbauer iz Celovca. — Angelli iz Trsta. — Strum iz Kočevja. — Gasperini iz Trsta.

Dunajska borza 30. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	68 gld. 05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	69 „ 15	„
Zlata renta . . .	81 „ 80	„
1860 drž. posojilo . . .	126 „ 60	„
Akcije narodne banke . . .	836 „ —	„
Kreditne akcijske . . .	268 „ 40	„
London . . .	116 „ 80	„
Srebro . . .	— „ —	„
Napol. . .	9 „ 31½	„
C. kr. cekini . . .	5 „ 58	„
Državne marke . . .	57 „ 50	„

Loterijske srečke.

Na Dunaji 27. sept.: 17. 60. 75. 7. 5.
V Gradci 27. sept.: 80. 28. 15. 58. 23.

Prežalostnega srca naznanjamó sorodnikom, prijateljem in znanecem, da se je Bogu vsega mogočemu zazdelo, preljubega nam soproga, oziroma očeta in tasta, gospoda

Pavla Skaléta,

živino-zdravnika in hišnega posestnika,

po dolgej bolezni, previdenega sè sv. zakramenti za umirajočo, v 54. letu svoje starosti, sinoči ob 10. uri k sebi v boljše življenje poklicati.

Pogreb bode v sredo 1. oktobra ob 5. uri popoldne iz živino-zdravnišnice na Poljanah. Svete maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabljivega umrlega priporočamo vsem prijateljem in znanecem v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dné 30. septembra 1879.

Ivana Skalé, roj. Golob, soproga. — Pavel Skalé, slušatelj živinozdravništva na Dunaji, Otomar Skalé, sina. — Fani Skalé, omožena Verhunc, ženi Skalé, hčeri. — Anton Verhunc, zet. (461)

Temeljito podučuje

podpisani v merjenji, risanju krojev in prirezavanji obleke in vsega perila za gospé in deco po najnovejšem znanstvenem sistemu. Vsakej učenki se pokaže vse mogoče, da dobi lahko záse dobiček. Lekeje dadé se tudi po hišah, najnovejši vzgledni kroji se naredé po telesnej meri in zaračunajo po cení. Gotov uspeh se jamó. Sprejemlje se vsak dan od 8. ure zjutra do 6. ure na večer na Starem trgu št. 24, II. nadstropje. Za mnogobrojno udeležitev prosi udano (459)

Karel Rössner,

pr. strokovni učitelj, delavajoč član moderne akademije.

Oznanilo.

Podpisani naznanja, da ima na prodaj érez 150 kvintalov ali pa do 1000 in še več mernikov prav izvrstnega

brinjevega zrnja za žganje

po jako poštenej cení. Proda ga na malem in več skupaj, kakor kdo želi. Gárantuje se, da je roba prav dobra. Kedor želi kaj kupiti in natančneje poizvedeti, naj se oglasi pismeno ali osebno pri meni.

Janez Pipan,

posestnik v Suti, hiš. št. 86, pošta Komen na Krasu.

(458—1)

Štev. 6141.

(440—2)

Razpis službe.

Pri deželnem odboru kranjskem se bode oddala služba uradnega služabnika z letno plačo 350 gld., z uradno obleko in s pravico do 6 petletnic po 25 gld. po vsakih dosluženih petih letih.

Prošnjiki za to službo naj svoje lastno-ročno pisane prošnje z dokazom starosti, telesnega zdravja in dosedanjega službovanja, kakor tudi z dokazom, da so zmóžni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, izročé do

20. oktobra 1879

ako je mogoče, osebno pri podpisnem deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 22. septembra 1879.

Šolske knjige.

V začetku šolskega leta priporočujem v domačo rabo učencev in za šolarske bukvarnice sledeče svoje šolske knjige, ki se dobé pri založnikih po knjigarnicah in pri meni: **Občno zgodovino** (c. 25 kr.); **Zemljepis** (1. natis 15 kr., 2. popravljeni natis s slikami 30 kr.); **Domovinoslovje** (c. 12 kr.); **Malo fiziko** v pogovorih (c. 25 kr.); **Fiziko in kemijo** (c. 70 kr.); **Prirodopis** (c. 60 kr.); **Geometrijo** (c. 24 kr.); **Prirovesi iz zgodovine štajerske** (c. 8 kr.).

Ivan Lapajne,

v Krškem (Gurkfeld).

(449—2)

Izgubilo se je

narejene obleke in sukna v vrednosti 300 gld., in sicer od tukajšnje redute do Senožec; kdor bode našel, naj prinese v Ljubljano k Alojziju Zagorenu, v gostilno pri reduti. Plača dobra. (454—3)

Podpisani učitelj plesu naznanja častitemu občinstvu, da uči na svojem

plesišči,

v sv. Florijana ulicah št. 32, poleg mnogih drugih plesov tudi „Kolo“ in „Slovanko“. Z odličnim spoštovanjem

Kajetan Doix,

(450—2)

učitelj plesu.

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je

prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštnim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavčarjevi hiši. (330—21)

Najsijajnejši vspeh zagotavljamó. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4½ kr.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.